

Tweede leven voor papier in boekje

Trudie Labuschagne uit Wirdum heeft het recycelen tot kunst verheven. Oud papier gooit ze niet weg, ze maakt er prachtige boekjes van. Want waarom iets weggooien als het niet stuk is?

ELISABETH POST

Van huis uit leerde Trudie Labuschagne (57) zuinig te zijn met spullen. Iets wegdoen dat niet stuk is, is nonsens. En als iets al kapot is, moet je eerst proberen het te repareren. Immers, met een beetje goede wil en creativiteit kan het een andere bestemming krijgen.

Met die instelling kijkt ze ook naar papier. Mooie foto's in tijdschriften, omslagen van magazines – ze hergebruikt vrijwel alle edities van tijdschrift *Noorderbreedte* – en zelfs bierviltjes en luciferdoosjes: alles kan ze gebruiken voor het maken van haar boekjes. Ze glundert als ze naar de boekjes kijkt die voor haar op tafel liggen: „Ik word er echt zó blij van.”

Een tijdje geleden ging het niet zo goed. Ze was na twaalf jaar voor de klas volledig vastgelopen in haar baan als docent godsdienstige en levensbeschouwelijke vorming op een school in Leeuwarden. Ze kreeg last van tinnitus en was voortdurend duizelig. „Ik zat er zo doorheen, ik kon niets meer. Ik zat gevangen in een soort gouden kooi en het lukte niet eruit te breken.”

Een jaar had ze nodig om op te krabbelen. Heel suf misschien, maar breien hielp. Het tikken van de penen bracht rust. En ze kookte een jaar lang eten voor de burens. „We moesten toch ook eten en ik kon net zo goed wat extra's maken voor mensen die de hele dag aan het werk waren.” Een coach hielp haar te ontdekken hoe ze verder moest na de burn-out. Ze bedacht in die tijd ook: ik ga, nee ik kan niet meer terug naar de klas. Nooit meer.

Maar wat dan wel? En zo kwam ze terecht bij haar eerste 'liefde'. „Ik heb, voordat ik theologie ging studeren, een grafische opleiding gedaan.” Daar leerde ze ook boekbinden. Dat is een ambacht wat je niet

verleert. Later bond ze als student als bijbaantje tijdschriften in voor hoogleraren.

Door de jaren heen verraste ze vrienden en familie soms met zelfgemaakte boekjes met verhaaltjes en lieve woorden. Onlangs stuurde ze nog een notitieboekje naar een oud-leerlinge van haar die een prijs heeft gewonnen met haar start-up Kumasi Drinks. Het bedrijfje produceert sappen en soda's van het vruchtvlees van de cacaovrucht; een afvalproduct van de cacaofoonproductie. De omslag van het boekje is gemaakt van, hoe kan het ook anders, papier van cacao'schillen. „Ik ben door de jaren heen altijd boekjes blijven maken. En ik bedacht tijdens mijn moeilijke periode dat ik dat voortaan wil gaan doen.”

Dit voorjaar is ze haar bedrijf bijzondereboekjes.nl gestart. Gewaagd, tijdens een lockdown. Labuschagne neemt een slok van haar thee en zegt dan optimistisch: „Misschien wel, maar ik had toch niets te verliezen.” Wat blijkt? Ze weten de weg zonder dat ze heel veel reclame heeft gemaakt naar haar boekjes wel te vinden. Het gaat goed met de opdrachten. Laatst heeft ze voor een bedrijf tachtig unieke boekjes gemaakt. Die hebben het als attentie aan het personeel aangeboden. „Dat was een mooie klus. En ik ben toch niet van plan meer werk aan te nemen dan ik aankan, dus ik kan zeggen dat het best lekker gaat zo.” Ze werkt ook samen met Stadshout Leeuwarden, dat gekapte bomen een tweede le-

ven geeft. Labuschagne maakt voor het bedrijf bijvoorbeeld boekjes met een omslag van hout. En ze gebruikt voor de binnenkant gerecycled papier, zoals ze dat voor al haar werken doet.

In de boekjes van Labuschagne kun je boodschappenlijstjes noteren, berekeningen maken, maar ook persoonlijke verhalen kwijt. Een bevriende dominee heeft de afgelopen maanden een handgemaakt werk van Labuschagne laten rondgaan in de kerkgemeenschap. „Het is een manier geworden om elkaar beter te leren kennen. Het wordt gevuld met bijzondere verhalen”, weet de maker, die het boekje vervaardigde van onder meer een oude Oxfam Novibkalender.

Ze vindt het mooi om te zien dat haar kunst wordt ingezet voor bijzondere projecten. En vooral ook dat het iets met mensen doet. „Ik maak eigenlijk het liefst boekjes voor mensen die er ook echt graag eentje willen hebben”, zegt Labuschagne. Aan papier is geen gebrek. Kasten vol heeft ze in haar werkkamer. Uit een ervan pakt ze een doosje met borduurgaren. „Gekregen. Mensen weten dat ik het gebruik voor het inbinden. Met deze voorraad kan ik nog tijden vooruit.” En er zijn vriendinnen en kennissen die de lege theedoosjes en draadjes van theezakjes bewaren. „Ook ideaal touw om een schriftje mee te binden.”

Tijd om te gaan, maar niet voordat ze de meterkast heeft laten zien. Het was immers haar vader die doceerde om zuinig om te gaan met de spullen. Een voorbeeld van zijn inventiviteit staat op een plankje in die kast. Het is een kastje van triplex waarin onder andere stoppen en batterijen worden bewaard. „Kijk”, zegt Labuschagne terwijl ze een gekleurd laadje opentrekt, „dat zijn oude broodbakjes. Bijzonder toch?”

www.bijzondereboekjes.nl

‘Ik maak het liefst boekjes voor mensen die er echt graag eentje willen hebben’

Trudie Labuschagne in haar werkkamer.

FOTO MARCHJE ANDRINGA